

OPGEVOED

Elke week legt Annemiek Leclaire een lezersvraag voor aan deskundigen.

'Onze vijfjarige praat buitenshuis niet'

Moeder: „Mijn dochter (5) is vlak voor de uitbraak van corona geboren en heeft dus de eerste negen maanden niemand anders gezien dan haar ouders en broer. De hechting met ons is fijn en warm. Mijn dochter is een pienter, vrolijk kind dat erop los kletst, al kan lezen en altijd in beweging is thuis. Dit staat in schril contrast met hoe ze zich buitenshuis gedraagt. Toen ze tweeënhalf was is ze naar de peuterspeelzaal gegaan, waar ze anderhalf jaar niets heeft gezegd. Sinds een jaar gaat ze naar school. Ze praat met niemand, groet niemand en kijkt schuchter om zich heen. Communicatie gaat voornamelijk door te knikken, haar hoofd te schudden of haar schouders op te halen. Toch geeft ze aan dat ze school leuk vindt. Hoe zorgen we ervoor dat ze zich op school zo veilig voelt dat ze haar kwaliteiten ook daar tot uiting kan brengen? En hoe kunnen we het beste reageren op veroordelende reacties van mensen als ze niet antwoordt?”

ILLUSTRATIE MARTIEN TER VEEN

Naam is bij de redactie bekend. Deze rubriek is anoniem, omdat moeilijkheden in de opvoeding gevoelig liggen. Wilt u een dilemma in de opvoeding voorleggen? Stuur uw vraag of reacties naar opgevoed@nrc.nl

In stapjes meedoen

Maretha de Jonge: „Sommige kinderen zijn extravert en hoor je van verre. Andere kinderen zijn introvert en afwachtend in groepen. Bij enkele kinderen is het verschil tussen thuis, waar ze vrijuit kletsten, en buitenshuis heel groot. Zij zwijgen en verstarren. Dat noemen we selectief (situatieafhankelijk) mutisme (niet kunnen praten).

„Het helpt dat uw dochter school leuk vindt. U kunt helpen door met haar te praten over bang zijn en dapper worden. Daar zijn mooie prentenboeken over.

„Samen met de leerkracht kunt u kijken hoe u de kloof tussen thuis en school kan overbruggen. Speel bijvoorbeeld een spelletje met uw dochter en haar leerkracht na school als de groep er niet is. Vraag klasgenootjes te spelen. Zoek samen thuis iets uit om te laten zien aan de leerkracht op een rustig moment. Misschien durft uw dochter thuis een berichtje, raadsel of letter in te spreken voor de leerkracht.

„Sommige kinderen worden geleidelijk aan vrijer als ze kunnen oefenen op een rustig plekje, met een vriendinnetje of juist buiten op het plein. Bij andere kinderen helpt dit niet voldoende. Dan is het verstandig om een behandelaar te betrekken die kan helpen angst te overwinnen en het spreken op gang te brengen.”

Speels begeleiden

Eustache Sollman: „Het begint met de druk eraf halen. Vaak zijn leerkrachten en ouders ge-

richt op het kind laten praten, - 'Is het gelukt vandaag?' - maar hoe minder er van uw dochter verwacht wordt, hoe meer ze zal laten zien. Haar stilte mag er zijn.

„Dat betekent niet dat ze moet vermijden wat spannend is. Vijf jaar is een goede leeftijd om te beginnen met een gedragstherapeutische een-op-eenbehandeling, want dit gaat niet vanzelf over. Hoe ouder het kind, hoe lastiger het uit dit patroon komt.

„Behandelaars helpen kinderen spelenderwijs om uit hun comfortzone te komen. Bijvoorbeeld met geluidsspelletjes: hoe doet de slang? Ssssss. Hoe loopt een paard? Klik-klak. Hoe doet de hond? Woef! Zo ontstaat er al een woordje. We werken vanuit wat een kind kan, en breiden dat steeds iets uit.

„Bij sommige kinderen verdwijnt het door een dergelijke behandeling helemaal, andere blijven introvert maar kunnen zich redden.

„U kunt in bijzijn van andere volwassenen voorlopig voor uw dochter antwoorden: 'Dankjewel namens mijn kind. Ze vindt het nog een beetje spannend zelf iets te zeggen.' Kijk voor meer advies bij de oudervereniging voor selectief mutisme.”

Eustache Sollman werkt bij de Stichting Speciaal Onderwijs, en is gespecialiseerd in selectief mutisme. Hij schreef *Breek de stilte* en *Lekkere klets-koppen?*

Maretha de Jonge is hoogleraar Orthopedagogiek, en verbonden aan het Selectief Mutisme Expertise Team van het Leids Universitair Behandel- en Expertise Centrum.